

Debat om forskningspolitik

Af Jens Barfred, Rebæk Alle 20b, 2650 Hvidovre

Jesper Jensens indlæg i decembernummeret af Kvant, med overskriften "Gøgl, pisk og penge – nye styringsredskaber i forskningspolitikken", provokerer mig fordi det består af en række påstande, som jeg synes det kunne være på sin plads at få dokumenteret ordentligt. Som indlægget er nu, virker det først og fremmest som udslag af frustration, men uden det nødvendige belæg for frustrationen.

Jesper Jensens overordnede betragtning er, at den eneste forskning der er noget værd er den fri forskning. Den giver resultater, men nogle gange først på langt sigt. Fri forskning er for Jesper Jensen karakteriseret ved, at den ikke er prioriteret af udefra kommende personer. Prioriteringerne foretages af forskerne selv først og fremmest. Den har adgang til de nødvendige midler. Den er uberegnelig. Den er uden for politisk kontrol. Den skal ikke måles i forhold til anvendelighed og kommerciel værdi. Den behøver ikke at formidles. Jesper Jensens påstand er at denne forskning giver de bedste resultater.

Jeg kunne godt tænke mig at få dette bedre belyst. Er det sandt at dette er tilfældet? Jeg tvivler på det.

For mig er fri forskning en utopi, og jeg har min tvivl om, hvorvidt den nogensinde har eksisteret. Forskning er selvfølgelig målrettet. I målrettet forskning har nogen prioriteret for forskerne og institutionerne. Heldigvis! Dem der betaler er også dem der har lov til at prioritere. Vi prioriterer gennem et politisk system bestående af politikere og embedsfolk. Efter min mening har vi ikke nok målrettet forskning. Havde vi det kunne vi måske gøre en større indsats for fattigdom, sygdomme, hygiejne, vedvarende energi osv. At målrettet forskning kan føre til resultater er der masser af eksempler på fx: aids-forskning, krigsteknologi.

Det er ikke lige meget hvem der definerer målene. Derfor er det nødvendigt, at åbne dørene for erhvervsverdenen, den offentlige verden og den politiske verden. Det er i disse verdener at behovene for ny viden registreres og målene kan sættes i en ordentlig prioritering.

I indledningen til indlægget, fremføres disse påstande:

- Der er en stigende forarmning af forskning
- Grundforskning nedprioriteres
- Der er mere politisk styring af institutioner og den enkelte forsker
- Seriøst videnskabeligt arbejde mistænkeliggøres.

Disse påstande – og indtil der kommer dokumentation betragter jeg dem som påstande – vil det være godt at få nogle beviser for. I mit sprog betyder forarmning at der lidt efter lidt kommer færre penge. Er det rigtigt, at der kommer færre og færre penge til forskning? Jeg vil gerne se belæg for, at grundforskning nedprioriteres. Jeg kan sagtens forstå – og tro – at der er en omprioritering inden for grundforskning, men det er jo ikke det samme som nedprioritering. Egentlig kan jeg ikke se noget galt i, at der etableres forskning der er målrettet mod et særligt emne og med en særlig vinkel. Det er et bestilt arbejde. Det er ok for mig. Om det er en fond, som fx Rockwoolfonden der bestiller og betaler forskningen eller en offentlig instans er ligegyldigt. De personer der påtager sit jobbet påtager sig jo også at forvalte dette job på en ordentlig måde. Kan vi ikke stole på at de vil gøre det?

At seriøst videnskabeligt arbejde mistænkeliggøres – taget som en fuldstændig generalitet kan jeg ikke tage som andet end en sur påstand. Vis det! Hvis det er tilfældet.

Jesper Jensen siger på den ene side at formidling af forskningsresultater er spild af tid. På den anden side ønsker han at flere kender til videnskabeligt arbejde for at øge forståelsen heraf. På hvad niveau findes overensstemmelsen i disse udsagn.

Tilbage til målretning og prioritering af forskning. Jeg tror det er en god idé, at få forskellige mennesker – med forskellige baggrunde – til at være prægende for målene og prioriteterne. Derfor er jeg positiv over for, at forskningsinstitutionerne får bestyrelser med en bredere sammensætning. Det er også naturligt, at se om bevillingssystemet skal ændres så det bedre passer til en målrettet forskning.

Min bekymring er ikke at den fri forskning går tabt og forsvinder, den bør ikke eksistere som begreb. Min bekymring er at det ikke kommer til at gå hurtigt nok med at få åbnet forskningsverdenen ud mod de mennesker der skal bruge resultaterne.



Jens Barfred er cand.mag i dansk og filmvidenskab og har master i Læreprocesser. Han arbejder med undervisning, projektledelse og e-learning. Web-site: e-lector.dk.